

בבית המשפט העליון

רע"ב 5521/22

לפני: כבוד השופט י' כשר

המבקש: עלאא איאד אבו עיישה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל - ועדת השחרורים ליד בית הסוהר קציעות

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לעניינים מינהליים בבאר שבע (כב' השופטים א' ביתן (ס"נ), ג' לוין ו-י' ליבדרו) מיום 20.8.2022 ב-עת"א 16995-07-22

בשם המבקש: עו"ד זכי כמאל

בשם המשיבה: עו"ד קובי עבדי

החלטה

בפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מינהליים בבאר-שבע (כב' השופטים א' ביתן (ס"נ), ג' לוין ו-י' ליבדרו), מיום 20.7.2022, ב-עת"א 16995-07-22. במסגרת פסק הדין נדחתה עתירת המבקש לקיום דיון חוזר בהחלטת ועדת השחרורים ליד בית הסוהר קציעות (להלן: ועדת השחרורים או הוועדה), אשר דחתה את בקשתו לשחרור מוקדם.

רקע והליכים קודמים

1. המבקש, יליד שנת 1997, הוא אסיר בטחוני המרצה עונש מאסר בן 7.5 שנים, לאחר שהורשע בשורה של עבירות נשק ואליומות, בין השאר במסגרת אירוע ירי לעבר כוחות צה"ל (ע"פ 2397/18 אבו עיישה נ' מדינת ישראל (12.3.2019)).

2. בחלוף שני שלישים מתקופת מאסרו, הגיש המבקש בקשה לשחרור על תנאי בהתאם לסעיף 3 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א-2001 (להלן: החוק). ביום 1.3.2021 דחתה הוועדה את בקשתו בקבעה כי איננו ראוי לשחרור מוקדם נוכח עבירות

משמעת שונות שעבר במהלך מאסרו; וכי נשקפת ממנו מסוכנות ניכרת, בשים לב למגוון ולאופי העבירות בהן הורשע (להלן: ההחלטה הראשונה).

יצוין כי עובר למתן ההחלטה הראשונה התקיים דיון בנוכחות המבקש, שאף נשא דברים בפני הוועדה.

עתירת המבקש נגד ההחלטה הראשונה נדחתה בפסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים בבאר-שבע מיום 6.4.2021, משנקבע כי לא הוצגו טעמים מבוססים לטענה לפיה שחרור המבקש לא יוביל לסיכון שלום הציבור.

על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים מיום 6.4.2021 הגיש המבקש בקשת רשות ערעור (רע"ב 3044/21). בתמצית, נטען בבקשה כי ועדת השחרורים דורשת מן האסירים הביטחוניים להוכיח כי הם ראויים לשחרור מוקדם, בשעה שאינה מניחה בידם שום אמצעי להוכיח זאת, מלבד לעמוד בפניה ולומר את דבריהם. זאת, מפני שאינם נמצאים זוכים לטיפול מטעם גורמים מקצועיים בין כתלי הכלא, ומשכך אין באפשרותם להגיש חוות דעת מתאימות לעניין זניחת הקו האידיאולוגי שלהם, או בדבר אפשרות שיקומם. בנוסף, העלה המבקש טענות שונות בדבר אופי חוות הדעת שמוגשות לוועדה מטעם שירות הביטחון הכללי.

ביום 9.6.2021 דחה בית משפט זה (כב' השופט י' עמית) את בקשת רשות הערעור. בהחלטתו, הדגיש בית המשפט כי החלטת ועדת השחרורים, כמו גם פסק דינו של בית המשפט המחוזי, נתקבלו על יסוד נסיבותיו הפרטניות של המבקש. כמו כן, ציין בית המשפט כי ההחלטה הראשונה התקבלה לאחר שמיעת דבריו של המבקש, ולאחר שהוצג בפני הוועדה מידע מודיעיני הנוגע לעבירות שביצע בתקופת מאסרו. בנסיבות אלו, קבע בית המשפט כי אין מקום להידרש לשאלות העקרוניות שהועלו בבקשת המבקש בדבר דרכם של אסירים בטחוניים לזכות בשחרור מוקדם. יחד עם זאת, ולמעלה מן הצורך, ציין כי טענות דומות כבר נדונו בעבר על-ידי בית משפט זה, ונדחו.

3. ביום 9.5.2022 הגיש המבקש בקשה לקיום דיון חוזר בהחלטת ועדת השחרורים בעניינו, וזאת בהתאם לסעיף 19(5) לחוק, הקובע כדלקמן:

"החליטה הועדה שלא לשחרר אסיר, לא תשוב לדון בענינו אלא אם כן התקיים אחד מאלה:

[....]

(5) האסיר הגיש לוועדה בקשה מנומקת לקיים דיון חוזר בענין שחרורו על-תנאי, בתום חצי שנה לפחות ממועד

החלטת הוועדה שלא לשחררו, ולגבי אסיר עולם – בתום שנה לפחות מהמועד האמור, והוועדה סברה כי חל שינוי בנסיבות שהיוו בסיס להחלטתה שלא לשחרר את האסיר, המצדיק קיומו של דיון חוזר."

המשיבה התנגדה לבקשה, וצירפה לתגובתה דו"ח מטעם שירות הביטחון הכללי, וכן פירוט של עבירות המשמעת שעבר המבקש, תוך שציינה, בין היתר, כי נרשמה לחובתו עבירת משמעת נוספת מאז הגשת הבקשה המקורית.

בהחלטתה מיום 14.6.2022 דחתה הוועדה את הבקשה, בקבעה כי לא נמצא כל שינוי בנסיבות שהיוו בסיס להחלטה הראשונה. בתוך כך, ציינה הוועדה כי מרבית הטיעונים שהועלו בבקשה עמדו לנגד עיניה של הוועדה בעת מתן ההחלטה הראשונה (להלן: ההחלטה השנייה).

4. בעקבות ההחלטה השנייה הגיש המבקש עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים בבאר-שבע, בגדרה טען, בין היתר, כי מדובר בהחלטה בלתי סבירה; כי חל שיפור בהתנהגותו בין כתלי הכלא; וכי היה על הוועדה לאפשר למבקש להתייצב בפניה.

בית המשפט המחוזי דחה, כאמור, את העתירה, וקבע כי החלטת הוועדה סבירה ומבוססת, תוך שהדגיש כי ההערכה בשאלת שינוי הנסיבות נתונה במפורש לשיקול דעתה של הוועדה. בית המשפט הוסיף וקבע כי הדרישה לאפשר למבקש להתייצב בפני הוועדה חותרת תחת ההסדר החוקי הקיים, וכי הצגת הנסיבות שמצדיקות, לשיטתו של המבקש, קיום דיון חוזר בעניינו, צריכה להיעשות בשלב מקדמי.

מכאן בקשת רשות הערעור שבפניי.

5. בעיקרו של דבר, המבקש גורס כי בקשתו מעלה שאלה עקרונית הנוגעת לאפשרות העומדת בפני אסירים בטחוניים להוכיח כי חל שינוי נסיבות בעניינם, כדרישת סעיף 19(5) לחוק. לשיטתו, אין בידי אסירים בטחוניים כל אפשרות להוכיח כי חל בעניינם שינוי נסיבות כאמור מלבד להופיע בפני הוועדה ולומר את דבריהם, וזאת מפני שאינם מצויים בהליכי טיפול ושיקום בין כתלי הכלא, ומשכך אינם יכולים להציג חוות דעת מתאימות בפני הוועדה. על כן, טוען המבקש כי משעה שהוועדה קיימה את הדיון בבקשתו שלא בנוכחותו, נשללה ממנו האפשרות לשכנעה כי חל שינוי נסיבות המצדיק קיום דיון חוזר בהחלטתה; וכי במצב דברים זה, החלטת ועדת השחרורים מתמקדת אך ורק בשיקולי חומרת העבירות שביצע המבקש, קרי, שיקולי העבר, שממילא לא יכול לחול בהם שום שינוי.

6. מנגד, המשיבה סוברת כי דין הבקשה להידחות על הסף, משום שאינה מעלה כל שאלה עקרונית המצדיקה הידרשות לעניינו של המבקש במסגרת בקשת רשות ערעור ב- "גלגול שלישי". לעמדתה, ההחלטה בעניינו של המבקש התקבלה על בסיס נסיבותיו הקונקרטיות, ובכלל זה אי-עמידתו בתנאי הקבוע בסעיף 19(5) לחוק. עוד מציינת המשיבה כי טענותיו של המבקש לעניין דרכו של אסיר בטחוני להוכיח את עמידתו בתנאי החוק נדונו בעבר בפני בית משפט זה, ונדחו.

לגופם של דברים, טוענת המשיבה, בתמצית, כי בהתאם להוראת סעיף 16(ב) לחוק, הדיון בוועדה בבקשה לקיום דיון חוזר מתקיים שלא בנוכחות הצדדים. כמו כן, מוסיפה המשיבה כי שקילת חומרת העבירות מתחייבת בהתאם לסעיף 9(1) לחוק, המגדיר את מגוון השיקולים שנדרשת הוועדה לשקול בעת בחינת בקשה לשחרור על תנאי. בצד הדברים האמורים, מציינת המשיבה כי המבקש עבר שורה של עבירות משמעת במהלך תקופת מאסרו, וכי מאז ההחלטה הראשונה בעניינו עבר המבקש עבירה נוספת, המהווה שינוי נסיבות לרעתו.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בבקשה ונספחיה ובתגובת המשיבה, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות.

8. כידוע, רשות ערעור על פסק דין של בית משפט לעניינים מנהליים, בכל הנוגע להחלטות של ועדת השחרורים, תינתן במקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית, אשר חורגת מהנסיבות הפרטניות של המקרה (ראו, מיני רבים: רע"ב 6328/22 פלוני נ' ועדת השחרורים, פסקה 6 (3.10.2022)). על אף הנטען, עיון בבקשה מלמד כי ההכרעה בעניינו של המבקש מבוססת על נסיבותיו הפרטניות של המבקש – העבירות שביצע ואופיין האידיאולוגי, וכן התנהלותו בבית הכלא במהלך השנים. לפיכך, סבורני כי דין הבקשה להידחות.

9. למעלה מן הצורך, ולגופם של דברים, אציין כי סעיף 16(ב) לחוק אכן קובע כדלקמן: "דיון הועדה בבקשה לקיים דיון חוזר בענינו של אסיר יתקיים שלא בנוכחות הצדדים". בהתאם לכך, ובהינתן הכלל שלפיו אין למבקש זכות קנויה בדבר קיום דיון בבקשה לדיון חוזר בעניינו (רע"ב 1181/19 מנסור נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (21.3.2019)), מקובלת עליי מסקנתו של בית המשפט קמא, וכן טענת המשיבה, לפיה דרישת המבקש להתייצבות בפני הוועדה בעת בקשה לקיום דיון חוזר חותרת תחת ההסדר החוקי הקיים – ומכאן שדינה להידחות.

10. יתר על כן, מהבקשה על נספחיה עולה כי אין בפיו של המבקש טענות של ממש בדבר "שינוי נסיבות" שחל מאז ההכרעה הקודמת של הוועדה בעניינו. למעשה, נראה כי כל שטוען המבקש הוא שעצם תקוותו להצליח, בזאת הפעם, לשכנע את הוועדה בדברים שיישא בפניה, כי חל בו אותו שינוי שטען לו קודם לכן, הוא שיהווה את "שינוי הנסיבות" אשר יצדיק דיון חוזר בעניינו. מכאן גם הטענה שאי-מתן אפשרות למבקש לשאת דברים כאמור (להבדיל מהגשת טיעונים בכתב) חוסמת כביכול את דרכו להוכיח את שינוי הנסיבות לעניין סעיף 19(5) לחוק.

אלא שעניינו של סעיף 19(5) לחוק הוא בשינוי נסיבות שחל לאחר ההחלטה המקורית שניתנה בעניינו של המבקש, ולא במתן הזדמנות נוספת לשאת דברים, בעל-פה, כדי לשכנע שחל שינוי נסיבות, עובר לדיון המקורי בעניינו של המבקש. גם משום כך דין הבקשה להידחות.

11. בנוסף, אעיר בקצרה כי הטענה בדבר הקושי ההוכחתי בו מצויים אסירים בטחוניים בהיעדר טיפול ושיקום בבית הכלא איננה חדשה עמנו, ודי בכך כדי לדחות את הבקשה (רע"ב 9720/17 אלשובכי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (20.12.2017)). מכל מקום, יוער כי בשונה מטענתו הגורפת של המבקש, בית משפט זה נדרש בעבר לסוגיית שילובם של אסירים בטחוניים בפעילויות שיקום (ראו, למשל: רע"ב 9789/17 אבו עיאש נ' בית משפט מחוזי, פסקה 9 והאסמכתאות שם (1.2.2018)), והמבקש לא הוכיח את טענתו לפיה דרכים אלו חסומות בפניו.

סוף דבר: דין הבקשה להידחות.

ניתנה היום, י"א בתשרי התשפ"ג (6.10.2022).

ש ו פ ט